

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dňa 27. októbra 1997, v senáte zloženom z predsedu JUDr. Júliusa Černáka, sudcov JUDr. Ľubomíra Dobríka a JUDr. Jána Drgonca, vo veci podnetu [REDACTED], bytom [REDACTED] prechodne bytom [REDACTED], zastúpenej JUDr. Jurajom Füzérom, advokátom, o porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní o úpravu práv a povinností rodičov k maloletej [REDACTED] [REDACTED] na čas po rozvode, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 15 C 157/95 takto

r o z h o d o l :

Právo [REDACTED] (predtým [REDACTED]) na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nečinnosťou Slovenskej republiky, zastúpenej Okresným súdom v Michalovciach v konaní o úpravu práv a povinností rodičov k maloletej [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] na čas po rozvode sp. zn. 15 C 157/95 v čase od 17. 2. 1995 do 27. 1. 1997 porušené bolo.

O d ô v o d n e n i e :

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol dňa 19. 5. 1997 doručený podnet [REDACTED] (predtým [REDACTED]), bytom [REDACTED] prechodne bytom [REDACTED], zastúpenej JUDr. Jurajom Füzérom, advokátom Advokátskej kancelárie Trebišov, v ktorom namietla porušenie práva zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov. Podľa tvrdení [REDACTED] dochádza k prietahom na Okresnom súde v Michalovciach v konaní o úpravu práv a povinností rodičov k maloletej [REDACTED], [REDACTED] na čas po rozvode, ktoré sa vedie pod sp. zn. 15 C 157/95.

Predkladateľka podnetu označila za prietah v konaní nečinnosť Okresného súdu v Michalovciach v čase od 17. 2. 1995 do 27. 1. 1997, keď súd nevykonal vo veci jediný úkon po tom, čo mu vec bola po uplatnení námietky zaujatosti Okresného súdu Trebišov postúpená na rozhodnutie. Okresný súd Michalovce v konaní pokračoval až 27. 1. 1997, keď po podaní sťažnosti [REDACTED] predvolal účastníkov na pojednávanie vo veci na deň 6. 2. 1997.

V čase zapožičania spisu ústavnému súdu Okresným súdom v Michalovciach (2. 9. 1997) už bolo vo veci rozhodnuté rozsudkom 15 C 157/95-104, ktorým na čas po rozvode maloletá [REDACTED], [REDACTED] bola zverená do výchovy otca. Matke výživné určené nebolo. Tento rozsudok dosiaľ nie je právoplatný, pretože [REDACTED] sa voči nemu v zákonom určenej lehote odvolala.

Konanie o úprave práv a povinností rodičov k maloletej [REDACTED], [REDACTED] na čas po rozvode prebiehalo na Okresnom súde v Trebišove po nadobudnutí právoplatnosti časti rozsudku týkajúceho sa rozvodu manželstva (9. 6. 1994) samostatne. Po uplatnení námietky zaujatosti súdu otcom dieťaťa sa vec preniesla na Okresný súd v Michalovciach. Spis na ďalšie konanie bol Okresnému súdu Michalovce doručený 17. 2. 1995. Do 27. 1. 1997 súd vo veci nevykonal jediný úkon. Prejednanie vecí v primeranej lehote považovala predkladateľka za veľmi dôležité

z toho dôvodu, že napriek rozhodnutiu súdu o zverení maloletej [REDAKOVANÉ] do jej starostlivosti, dieťa už viac ako 4 roky vychováva otec, čo prispieva k citovému odcudzeniu dieťaťa a výrazne zhoršuje pozíciu matky pre získanie dieťaťa do vlastnej starostlivosti.

Právny zástupca [REDAKOVANÉ] 23. 1. 1997 podal v jej mene sťažnosť predsedovi Okresného súdu v Michalovciach, ktorou namietol prietahy v konaní vo veci úpravy práv a povinností rodičov k maloletej [REDAKOVANÉ] na čas po rozvode. Doručenie sťažnosti súdu je vykázané 27. 1. 1997. Toho istého dňa konajúci sudca vytýčil pojednávanie vo veci na deň 6. 2. 1997.

Pojednávanie bolo odročené na 20. 2. 1997 a uvedeného dňa na neurčito s tým, aby strany navrhli súdu svedkov pre konanie. Následne bolo pojednávanie vytýčené na 15. 5. 1997 a odročené na 5. 6. 1997, pretože [REDAKOVANÉ], ním navrhnutí svedkovia, ani právny zástupca sa pojednávania nezúčastnili. Dňa 19. 5. 1997 [REDAKOVANÉ] podala podnet na ústavný súd, ktorým namietla prietahy v konaní.

Účelom ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci pred štátnym orgánom sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadne svojich práv. Vo vzťahu k účelu ochrany zaručenej čl. 48 ods. 2 ústavy treba posudzovať aj účinok podania sťažnosti podľa zákona č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov.

Sťažnosť nemá povahu opravného prostriedku, ale je právnym prostriedkom umožňujúcim účastníkovi konania uchádzať sa o dosiahnutie nápravy, ak súd porušuje jeho právo na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Zákon nedovoľuje orgánu správy súdov, aby v konaní o sťažnosti nariadil sudcovi, aby prestal porušovať účastníkov právo na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Uznanie opodstatnenosti sťažnosti možno zabezpečovať právnym donútením len následne a nepriamo, uplatnením kárnej zodpovednosti sudcu podľa § 2 ods. 1 zákona č. 412/1991 Zb. o kárnej zodpovednosti sudcov v znení zákonov č. 149/1993 Z. z. a č. 307/1995 Z. z. Sťažnosť predsedovi súdu, na ktorom pôsobí sudca, ktorého nečinnosť sa sťažnosťou namieta, je jedným z prostriedkov dosiahnutia nápravy.

Účelom priznania práva podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Tento účinok sa dosiahne vtedy, ak súd právoplatným rozhodnutím odstráni právnu neistotu účastníkov konania ohľadne ich právneho postavenia vo veci, ktorú mu predložili na rozhodnutie. Vytýčením pojednávania sudca konajúci vo veci sp. zn. 15 C 157/95 tento právny účinok nenastolil.

Ústavný súd na svojom neverejnom zasadnutí 2. 7. 1997 podnet predbežne prerokoval a po zistení, že spĺňa náležitosti predpísané § 20 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona č. 293/1995 Z. z., uznesením rozhodol o jeho prijatí na konanie.

Ústavný súd listom zo dňa 21. 7. 1997 vyzval predsedu Okresného súdu Michalovce, aby sa k podnetu vyjadril a zároveň ho požiadal o zapožičanie spisu sp. zn. 15 C 157/95 z konania o úprave práv a povinností rodičov k maloletej [REDACTED].

Ústavnému súdu bolo dňa 1. 8. 1997 doručené vyjadrenie Okresného súdu v Michalovciach, v ktorom sa ku konaniu vedenému pod sp. zn. 15 C 157/95 konštatuje, že spis došiel okresnému súdu 17. 2. 1995 a prvý úkon bol vybavujúcim sudcom urobený 27. 1. 1997. V ďalšej časti vyjadrenia je podrobne rozvedený postup konajúceho sudcu vo veci po uvedenom dátume a zdôraznená skutočnosť, že na súde prebieha aj ďalšie konanie pod sp. zn. 17 Nc 587/94 o zverenie maloletej [REDAKOVANÉ] do výchovy a určenie výživného, ktoré s vecou bezprostredne súvisí a v oboch veciach je potrebné vykonať tie isté dokazovania. Okresný súd Michalovce oznámil ústavnému súdu, že spisy bude možné zapožičať po 4. 8. 1997, po uskutočnení pojednávania vo veci.

Okresný súd Michalovce predložil spisy sp. zn. 15 C 157/95 a 17 Nc 587/94 ústavnému súdu 2. 9. 1997.

Listom zo 7. 10. 1997 vyzval ústavný súd právneho zástupcu [REDAKOVANÉ] i Okresný súd v Michalovciach, aby sa vyjadrili k potrebe ústneho pojednávania pred ústavným súdom. Právny zástupca predkladateľky podnetu i podpredseda Okresného súdu v Michalovciach oznámili ústavnému súdu, že netrvajú na ústnom pojednávaní vo veci. Po tomto vyjadrení účastníkov konania ústavný súd o podnete rozhodol na neverejnom zasadnutí podľa § 30 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona č. 293/1995 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov.

Ústavný súd pri preštudovaní oboch spisových materiálov zistil, že na Okresnom súde v Trebišove, ktorý pôvodne vo veci konal, i v Michalovciach (na ktorý bola prenesená príslušnosť po vznesení námietky zaujatosti sudcu) sa viedli ďalšie konania týkajúce sa totožných účastníkov, keď napr. manželstvo rodičov maloletej bolo rozvedené na základe v poradí 3. návrhu, konalo sa o úprave styku matky k maloletej, úprave výchovy a výživy rodičov k maloletej. Rozhodnutia súdu boli opakovane napádané odvolaniami oboch účastníkov. Niektoré z konaní boli zlúčené do spoločného konania, iné konania súd zastavil.

Až do vydania rozsudku vo veci sp. zn. 15 C 157/95 prebiehali na Okresnom súde v Michalovciach dve samostatné konania, ktoré dosiaľ neboli právoplatne ukončené a dokonale odrážajú zložitosť situácie, v ktorej sa súd ocitol v súvislosti s uvedeným prípadom, ako aj nekoordináciu konajúcich sudcov toho istého súdu vo veciach, ktoré majú spoločných účastníkov i predmet konania.

Konanie, v ktorom [REDACTED] namietla prietľahy, je konaním pod sp. zn. 15 C 157/95, o výchove a výžive dieťaťa [REDACTED] na čas po rozvode. Manželstvo [REDACTED] (t. č. [REDACTED], po rozvode uzavrela nové manželstvo) a [REDACTED] bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu v Trebišove pod sp. zn. 4 C 7/93 z 27. 10. 1993. Súd zároveň rozhodol o zverení dieťaťa do výchovy matky. V odvolacom konaní na Krajskom súde v Košiciach bola potvrdená časť rozsudku týkajúca sa rozvodu. V ostatnej časti bol rozsudok zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Manželstvo manželov [REDACTED] bolo právoplatne rozvedené po vydaní rozsudku Krajského súdu Košice č. 12 Co 21/94-56 z 9. 6. 1994.

V ďalšom období bolo povinnosťou súdu zaoberať sa rozhodovaním o výchove a výžive dieťaťa na čas po rozvode. Štúdium spisov potvrdilo, že Okresný súd Michalovce sa s touto skutočnosťou náležite nevysporiadal. Ústavný súd zistil zo spisu sp. zn. 17 Nc 587/94, že napriek tomu, že tento je spisom z konania o výchove a výžive dieťaťa do rozvodu, súd vo veci stále koná. Naposledy sa pojednávanie uskutočnilo 11. 8. 1997 s tým, že súd ho odročil na neurčito. Nie je jasné, o čom bude rozhodovať súd v tejto veci, keď maloletá [REDACTED] bola rozsudkom vo veci sp. zn. 15 C 157/95 zo 4. 8. 1997 na čas po rozvode zverená do výchovy otca. Na základe týchto zistení možno vysloviť, že konaním v oboch veciach, ktoré bolo potrebné spojiť, dochádzalo u tých istých účastníkov k opakovaným a duplicitným zisťovaniam skutočností potrebných pre rozhodnutie Okresného súdu Michalovce. Zďaleka tak nebola naplnená zásada hospodárnosti a rýchlosti konania, ako na ňu vo svojom stanovisku poukázal predseda Okresného súdu v Michalovciach. V jedinom prípade bol pre účely oboch konaní využitý znalecký posudok, ale ako efektívne využitie dôkazu ho nemožno označiť, lebo bol vykonaný v konaní, ktoré už na súde

nemalo prebiehať. Uplatňovanie zásady hospodárnosti súdom nemôže byť na ujmu ústavou zaručeného práva občanov.

Ústavný súd sa v konaní o uvedenom prípade zaoberal tromi základnými hľadiskami, na podklade ktorých je možné posúdiť, či v prípade nastali prieťahy v konaní. V prvom rade posúdil, či je možné považovať vec za zložitú.

Zložitosť veci nemožno predpokladať. Zložitosť veci zbavuje súd zodpovednosti za pretrvávanie právnej neistoty účastníka vtedy, ak súd priebežne robí úkony prispievajúce k odstráneniu príčin zložitosti veci. Základnými kritériami pre hodnotenie veci ako zložitej je skutkový stav veci a platná právna úprava relevantná pre rozhodnutie o veci.

V uvedenom prípade sa rozhodovalo o osude maloletej [REDAKOVANÉ]. Právna neistota v konaní pred okresným súdom nespočívala v určení času odkedy sa dieťa zverí do starostlivosti predkladateľky podnetu. Právna neistota v konaní pred okresným súdom spočívala v určení osoby, ktorá sa bude o dieťa starať. Nie je jednoduché rozhodnúť o tom, ktorý z rodičov je schopný lepšie zabezpečiť výchovu a výživu dieťaťa. Vychádzajúc z okolností prípadu treba vec považovať za zložitú skôr skutkovo ako právne. S týmto hľadiskom sa Okresný súd Michalovce dostatočne nevysporiadal.

Napriek náročnosti overovania skutkového stavu, bolo plynutie času v uvedenom prípade veľmi závažnou skutočnosťou, ktorá ovplyvnila vývin dieťaťa v danom období.

Podľa výpovedí otca dieťaťa bola dôvodom pre prevzatie dieťaťa do jeho osobnej starostlivosti (napriek rozhodnutiu súdu) skutočnosť, že matka sa o dieťa nevedela postarať, bolo nedostatočne živené a ošetrované. Tvrdenia otca boli vyvrátené vyjadrením ošetrojúcej lekárky, ktorá uviedla, že dieťa je zdravé, pravidelne očkované a netrpí žiadnym chronickým ochorením. Obvodný úrad Trebišov vo svojom vyjadrení uviedol, že dieťa bolo v čase, keď ho mala matka v

starostlivosti, zdravé a čulé. V čase rozhodnutia súdu o zverení dieťaťa do výchovy otca už bolo v jeho starostlivosti 4 roky a 9 mesiacov. Toto je obdobie, keď celá predškolská výchova dieťaťa bola zabezpečená predovšetkým starými rodičmi maloletej, ktorí sú v súčasnosti už na dôchodku a otcom dieťaťa.

Vo výchove má dominantné postavenie stará matka, ktorá je v rodine autoritou, a ktorej sa trvalo podriaďuje aj dospelý syn, otec dieťaťa. Starostlivosť v rodine o maloletú je súdom hodnotená ako vyhovujúca. Je potrebné zdôrazniť, že za celé obdobie, čo je dieťa v starostlivosti otca, nebol matke umožňovaný (až na čas, keď sa chystali znalecké psychologické vyšetrenia) styk s dieťaťom a rodina otca viedla výchovu maloletej [REDAKOVANÉ] tak, aby dieťa na svoju matku zabudlo.

Zo znaleckého posudku psychológa vyplýva, že dieťa je intelektovo priemerné, pretrvávajú u neho strach z cudzích ľudí a pomerne silná sociálna úzkosť sa prejavuje zníženou sociálnou zrelosťou a samostatnosťou. Dieťa ma osvojený negatívny postoj rodiny [REDAKOVANÉ] k svojej matke, ale jednoznačne ju neodmieta.

V konaní o podnete namietajúcom porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na prietáhoch konania podieľa osoba, ktorá podala podnet vo veci porušenia práva priznaného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Správanie účastníka konania môže súd zbaviť zodpovednosti za prietahy v konaní, len ak dôsledkom správania účastníka je spomalenie postupu konania. Ústava zaručuje právo na konanie bez zbytočných prietáhov. Prietahy v konaní, ktoré sú dôsledkom uplatnenia procesných práv účastníkom konania, nemajú povahu zbytočných prietáhov. Zodpovednosť za predĺženie konania v dôsledku uplatnenia práva nemôže znášať oprávnená osoba. Relevantné správanie účastníka môže byť aktívne alebo pasívne. Také správanie však predstavuje objektívnu skutočnosť, s ktorou nemožno spojiť ani zodpovednosť súdu, na ktorý sa účastník konania obrátil so žiadosťou o odstránenie svojej právnej neistoty, ak príčinou jej trvania je iba uplatňovanie oprávnení účastníka konania. Pasívne správanie účastníka, jeho spoľahnutie sa na správnosť postupu sudcu nie je okolnosťou, ktorou možno

ospravedlniť nečinnosť alebo neprímerane zdĺhavý postup súdu. Zbytočné prietahy v konaní, ktoré možno pripísať správaniu účastníka konania, nevyklučujú zodpovednosť štátu za to, že o právach účastníka konania sa rozhoduje dlhšie, ako je primerané podľa povahy veci, ak ide aj o zbytočný prietah zapríčinený nečinnosťou súdu.

Správanie sa účastníka v uvedenom konaní možno hodnotiť cez úkony právneho zástupcu. Ten napriek skutočnosti, že mu bolo známe, že na Okresnom súde v Michalovciach prebiehajú v tom istom období dve konania, ktoré môžu vyústiť iba do jedného rozhodnutia - o zverení a výchove dieťaťa na čas po rozvode - jedným z rodičov (pretože manželstvo manželov [REDAKOVANÉ] je od 9. 6. 1994 právoplatne rozvedené) neuplatnil v mene [REDAKOVANÉ] námietku, že v konaní sp. zn. 17 Nc 587/94 nie je možné pokračovať. Naopak, aktívne postupoval ako právny zástupca aj v tomto konaní, ktoré znamenalo neodôvodnené predĺženie dĺžky konania vo veci sp. zn. 15 C 157/95.

Účastníci konania na Okresnom súde v Michalovciach opakovane uplatnili svoje právo podať opravné prostriedky proti rozhodnutiam súdu. Neuplatnenie námietky v konaní sp. zn. 17 Nc 587/94, aj uplatnenie riadnych opravných prostriedkov má povahu okolností, ktoré prispeli k zdĺhavosti konania ohľadne právnej neistoty predkladateľky podnetu. Účastník konania podľa Občianskeho súdneho poriadku však nemá povinnosť uplatniť námietku. Neuplatnením námietky v tomto prípade, ani uplatnením práva podať opravný prostriedok sa účastník konania pred súdom nespráva spôsobom zakladajúcim jeho zodpovednosť za zbytočné prietahy v konaní. Preto správanie predkladateľky podnetu nemalo povahu správania zapríčiňujúceho zbytočné prietahy v konaní.

Okrem zložitosti veci a správania predkladateľky podnetu pri rozhodovaní o tom, či právo zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy bolo porušené, ústavný súd preskúmava aj činnosť štátneho orgánu, proti ktorému podnet smeruje, v období, v ktorom sa namietlo porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Rozhodujúcimi skutočnosťami, ktorými sa ústavný súd vo svojom konaní zaoberal, bolo predovšetkým posúdenie, či v označenom konaní sp. zn. 15 C 157/95 došlo k zavineným priet'ahom zo strany súdu.

Ako plynulý možno označiť postup Okresného súdu v Trebišove v čase od 4. 1. 1993 do 7. 2. 1995, na ktorom sa konanie začalo na návrh matky [REDACTED]. Po tom, čo vo veci rozhodol Krajský súd Košice a rozsudkom potvrdil rozhodnutie Okresného súdu v Trebišove v časti o rozvode manželstva a vo zvyšnej časti o vrátení veci na nové konanie na Okresný súd v Trebišove, uplatnil otec [REDACTED] námietku zaujatosti všetkých sudcov Okresného súdu v Trebišove. V dôsledku toho vec bola prikázaná na konanie Okresnému súdu v Michalovciach.

Zo spisu predloženého Okresným súdom v Michalovciach ústavný súd zistil, že spisový materiál z konania vo veci sp. zn. 15 C 157/95 bol z Okresného súdu v Trebišove odoslaný 7. 2. 1995. **Doručenie Okresnému súdu v Michalovciach je vykázané 17. 2. 1995. Od tohto dátumu, až do 27. 1. 1997 t. j. 23 mesiacov** (teda bezprostredne po sťažnosti [REDACTED] na priet'ahy v konaní predsedovi súdu), **keď súd zaslal predvolania na pojednávanie na deň 6. 2. 1997, nebol vo veci urobený súdom jediný úkon, ktorý by viedol k vydaniu meritórneho rozhodnutia vo veci.** V tomto období Okresný súd v Michalovciach svojou nečinnosťou zapríčinil neodôvodnené pretrvávajúce právnej neistoty predkladateľky podnetu. Nečinnosť mala povahu správania poškodzujúceho jej právo zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy. Je potrebné zdôrazniť, že samotné vytýčenie pojednávania neodstránilo stav právnej neistoty. Ďalšie úkony súdu vykonané vo veci i v konaní sp. zn. 17 Nc 587/94 po uvedenom termíne viedli k meritórnemu rozhodnutiu vo veci, toto však dosiaľ nenadobudlo právoplatnosť.

Sudca konajúci vo veci na Okresnom súde v Michalovciach mohol bezprostredne po postúpení spisu zistiť, že manželstvo [REDACTED] bolo právoplatne rozvedené a v konaní je potrebné rozhodnúť o výchove a výžive dieťaťa na čas po rozvode. Súd uvedené veci nespojil na spoločné konanie. Kým v konaní, ktoré malo pokračovať čo najrýchlejšie v záujme maloletého dieťaťa vôbec nekonal, pokračoval v konaní o výchove a výžive dieťaťa do rozvodu.

Predseda Okresného súdu v Michalovciach vo svojom stanovisku, ktoré predložil na vyzvanie ústavného súdu k podnetu [REDAKOVANÉ] uviedol, že dosiaľ nebola zrušená zásada hospodárnosti a rýchlosti konania, a preto sudca konajúci vo veci, ktorá došla na súd neskôr, musel čakať na výsledky dokazovania z konania skôr začatého a predovšetkým jeho znalecký posudok. Zdôraznil tiež, že v oboch konaniach by sudcovia museli vykonávať duplicitné dokazovania.

Toto tvrdenie sa javí ako logické, ale iba do momentu, keď súdu muselo byť známe, že vedľa seba nemôžu prebiehať dve konania týkajúce sa výchovy a výživy dieťaťa na čas do rozvodu a po rozvode, nakoľko manželstvo rodičov dieťaťa bolo právoplatne rozvedené už 9. 4. 1994. Od uvedeného dátumu bol dôvod konať iba o výchove a výžive dieťaťa v čase po rozvode. Neobstojí tvrdenie súdu, že v období od 17. 2. 1995 do 27. 1. 1997 (ktorý je predkladateľkou podnetu označený ako priet'ah) sa v skôr začatom konaní zabezpečovali dôkazy aj pre neskoršie konanie, pretože nečinnosť súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 15 C 175/95 nebola suplovaná súvislou činnosťou vo veci 17 Nc 587/94. Ústavný súd zistil, že priet'ahy zavinené súdom nastali aj v konaní sp. zn. 17 Nc 587/94. Konanie v uvedenej veci sa začalo 10. 8. 1992 na Okresnom súde v Trebišove v čase, keď [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] boli manželmi, ale nežili v spoločnej domácnosti. Súd bol preto povinný konať o výchove a výžive dieťaťa do rozvodu manželstva. Konanie na Okresnom súde v Trebišove pokračovalo plynule až do vznesenia námietky zaujatosti celého súdu v Trebišove otcom dieťaťa. Po rozhodnutí Krajského súdu Košice o prikázaní veci na ďalšie konanie Okresnému súde Michalovce, bol súdu 25. 11. 1994 postúpený kompletný spis z konania. V tomto momente však manželstvo [REDAKOVANÉ] už bolo právoplatne rozvedené (na túto skutočnosť Krajský súd v Košiciach vo svojom uznesení poukázal). V dôsledku toho stratilo konanie o výchove a výžive dieťaťa na čas do rozvodu svoje opodstatnenie. Preto prvoradou úlohou okresného súdu bolo rozhodnúť, bez zbytočných priet'ahov, o výchove a výžive dieťaťa na čas po rozvode, pričom súd mal klásť dôraz na urýchlené zabezpečenie dôkazov v tomto konaní.

Vo veci sp. zn. 17 Nc 587/94 sudca JUDr. Zdenko Švárný 28. 4. 1995 rozhodol, že maloletá [REDAKOVANÉ] sa zveruje do výchovy matky. Otcovi súd uložil povinnosť prispievať na výživu. V odôvodnení uvedeného rozsudku súd uviedol, že manželstvo rodičov maloletej [REDAKOVANÉ] bolo rozvedené. Rozsudok bol napadnutý odvolaním, na základe ktorého bola vec postúpená Krajskému súdu Košice na rozhodnutie. Uznesením č. 16 Co 261/95-171 zo 16. 8. 1995 bol rozsudok súdu prvého stupňa zrušený a vec vrátená Okresnému súdu Michalovce na ďalšie konanie. Bez ohľadu na skutočnosť, že v prvostupňovom rozsudku sa nachádzali dostatočné informácie o stave v konaní o rozvode manželstva a výchove a výžive dieťaťa, Krajský súd Košice vo svojom odôvodnení vychádzal zo stavu, že sa upravuje výchova a výživa dieťaťa na čas do rozvodu a na tomto základe uložil prvostupňovému súdu k doplneniu dokazovania zistiť: „v akom stave sa nachádza rozvodové konanie rodičov, lebo ide o úpravu práv a povinností rodičov na čas do rozvodu a keby sa rozhodlo o rozvode i keď len o rozvode a tento výrok by sa stal právoplatným, (čo už v uvedenom čase bola skutočnosť) potom už sa nerozhoduje o výchove na čas do rozvodu, lebo platí to, čo bolo rozhodnuté pre čas po rozvode manželstva rodičov, totiž rozvodom manželstva rodičov doterajšie úpravy strácajú účinnosť.“

Uvedené uznesenie Krajského súdu Košice č. 16 Co 261/95-171 bolo Okresnému súdu v Michalovciach doručené 25. 8. 1995 a účastníkom konania 11. 9. 1995. **Po tomto uznesení**, v ktorom pochybil Krajský súd Košice, **Okresný súd v Michalovciach nekonal 8 mesiacov**. Uvedený prieťah v konaní od 11. 9. 1995 do 28. 5. 1996 sa udial v období, ktoré je aj v prípade sp. zn. 15 C 157/95 obdobím nečinnosti súdu. Neobstojí preto tvrdenie súdu, že v konaní sp. zn. 17 Nc 587/94 sa v súlade so zásadou hospodárnosti a rýchlosti konania vykonávali dôkazy potrebné pre rozhodnutie vo veci sp. zn. 15 C 157/95.

Následne došlo k zmene konajúceho sudcu. Z JUDr. Zdenka Švárneho prešla vec na JUDr. Tatianu Sabadošovú, ktorá vo veci postupovala tak, ako ju k tomu zaviazal Krajský súd Košice. Dňa 28. 5. 1996 dala pokyn kancelárii, aby zistila, či rozvodové konanie rodičov maloletej sa už skončilo. Potom uznesením z 29. 5. 1996

spojila na konanie veci o úprave výchovy a výživy rodičov k maloletej [REDAKOVANÉ] pod sp. zn. Zv: 763/94 a Zv: 12/96 o úprave styku s maloletou [REDAKOVANÉ]

Napriek tomu, že si zaobstarala rozhodnutia Okresného súdu Trebišov a Krajského súdu Košice z konania o rozvode, s odstupom 5 mesiacov, ktoré možno taktiež označiť za ničím neodôvodnený priet'ah, pokračovala v konaní vo veci sp. zn. 17 Nc 587/94 vytýčením pojednávania na 21. 11. 1996 na zabezpečenie dôkazov potrebných pre rozhodnutie. Konanie plynule pokračovalo až do podania znaleckého posudku, ktorý bol následne využitý aj v konaní sp. zn. 15 C 157/95 o výchove a výžive maloletej [REDAKOVANÉ] na čas po rozvode, kde na jeho podklade došlo vo veci po zistených priet'ahoch k rozhodnutiu. Sudkyňa vo veci zabezpečila dostatok dôkazov na rozhodnutie. Nie je zrejmé, aké rozhodnutie vo veci chce súd na podklade zistených dôkazov vydať, pretože v súbežne prebiehajúcim konaní už výchova a výživa maloletej bola upravená rozsudkom. Stav právnej neistoty, po priet'ahoch zistených ústavným súdom, bude odstránený až po tom, čo rozsudok vo veci sp. zn. 15 C 157/95 nadobudne právoplatnosť.

Okresný súd v Michalovciach v období od 17. 2. 1995 do 27. 1. 1997 bol nečinný vo veci sp. zn. 15 C 157/95. Táto nečinnosť nebola opodstatnená konaním v súvisiacej veci sp. zn. 17 Nc 587/94, pretože ani v nej tento okresný súd nepostupoval tak, aby zabezpečil právo predkladateľky podnetu zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy. Nečinnosť súdu vo veci sp. zn. 15 C 157/95 v období od 17. 2. 1995 do 27. 1. 1997 nebola zapríčinená ani správaním účastníkov konania. Preto sa Okresný súd v Michalovciach v tomto období dopustil zbytočných priet'ahov, čím porušil ústavné právo [REDAKOVANÉ].

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 1997

Za správnosť vyhotovenia:

JUDr. Július Č e r n á k
predseda senátu